

KB.

Ἡ ζωὴ ἡμῶν ἐπανῆλθεν ἤδη εἰς ὅ,τι πρὶν ἦτον, ἐκτὸς ὅτι ἐγένετο πολὺ χειρότερα. Ἡ ἐκδρομὴ ἡμῶν αὕτη ἀπὸ Blois μέχρι Le Mans ἦτον τὸ φοβερώτερον ἐπεισόδιον ὅλου τοῦ πολέμου. Τὸ ψῦχος εἶχε κορυφωθῇ εἰς βαθμὸν ὥστε δὲν ἠδυνάμεθα νὰ τὸ ὑποφέρωμεν, ἔχοντες μάλιστα ἐπὶ τοῦ σώματος λεπτὰ ἐνδύματα μόνον. Μὴ θέλοντες νὰ φορῶμεν πάντοτε τὸ ἴδιον ὑποκάμισον δι' ὅλου τοῦ πολέμου, κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς Ἰσπανίδος Ἰσαβέλλης τῆς καθολικῆς ἐπὶ τῆς πολιορκίας τῆς Γρενάδης, εἴχομεν τὴν συνήθειαν καθ' ἑβδομάδα, ὡσάκις εὕρισκόμεθα εἰς οἰκίαν τινὰ φαινομένην μεγάλην καὶ πλουσίαν, νὰ στέλλωμεν ἀσπασμοὺς εἰς τὸν ἰδιοκτήτην, καὶ νὰ τὸν παρακαλῶμεν νὰ μᾶς στέλλῃ ἓν καθαρὸν ὑποκάμισον· εἰς ἀντάλλαγμα δ' αὐτοῦ τῷ ἀφίνομεν τὸ παλαιόν. Οὕτω συνέβαινε πολλάκις, ὅτε μάλιστα δὲν ὑπῆρχεν ἰδιοκτητῆς, νὰ ἐνδυώμεθα ὑποκάμισα γυναικῶν· ἀλλὰ κατ' ἀλήθειαν δὲν εὕρισκομεν ὅτι πολὺ μᾶς ἐξέρμαινον.

Πλὴν δὲ τούτου τοῦ κακοῦ, τὰ πολίχνια καὶ τὰ χωρία δι' ὧν διηρχόμεθα ἢ εἰς ἃ κατελύομεν ἦσαν ὡς ἐχθρικῶς διατεθειμένα, ἢ, τὸ ἔτι χειρότερον, ἔρημα καὶ ἐγκαταλελειμμένα, ὥστε δὲν εἴχομεν οὔτε καὶ τίνα νὰ βιάσωμεν νὰ μᾶς δώσῃ τι.

Οἱ Γάλλοι ἦσαν πάντοτε πλησιέστατα ἐμπρὸς ἡ-

μῶν, ἢ μᾶλλον ἡμεῖς εἵμεθα πάντοτε εἰς τὰς πτέρ-
νας των, ὥστε καθ' ἐκάστην εἵχομεν ἀψιμαχίας, αἵ-
τινες μᾶς ἐβίαζον νὰ μένωμεν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας
ἐκτεθειμένοι εἰς τὴν κακοκαιρίαν, καὶ κενὸν τὸν σό-
μαχον ἔχοντες. Τότε μᾶς ἐπανήρχετο πάλιν ἡ εὐθυ-
μία ἐκείνη ἣτις αὐξάνει καθ' ὅσον τὰ πράγματα χει-
ρότερα γίνονται, τὰς ἰδίας συμφορὰς χλευάζουσα,
καὶ ἦν οἱ Γερμανοὶ εὐστόχως καλοῦσιν «εὐθυμίαν τῆς
λαιμητόμου,» διότι ἐκεῖ ἔχει τῷ ὄντι τὴν κορύ-
φωσιν αὐτῆς. Αὕτῃ δὲ διετῆρει τὰ πνεύματα ἡμῶν
ζωηρά.

Μίαν ἡμέραν παρ' ὀλίγον νὰ μᾶς δώσωσιν οἱ Γάλ-
λοι φρερὰν ἱκανοποίησιν δι' ὅλα ἡμῶν τὰ δεινά.
Τὴν 9^{ην} Ἰανουαρίου τὸ πρωῒ μᾶς ἦλθε διαταγὴ νὰ
ἐξέλθωμεν τοῦ παλιχνίου εἰς ὃ εἵχομεν καταλύσει,
καὶ ἐκινήσαμεν πυρριόμενοι πάλιν καθ' ἣν μᾶς πα-
ρήγγελλον διεύθυνσιν, χωρὶς νὰ γνωρίζωμεν ποῦ. Τέ-
λος δ' ἐφθάσαμεν ἐμπρὸς ἐψηλοῦ λόφου καὶ ἀνέβημεν
εἰς αὐτόν. Ὑπερεῖχε δ' αὐτὸς ἀποτόμως τῆς πεδιά-
δος τῆς διαβρεχομένης ὑπὸ τοῦ Loire, μικροῦ ποτα-
μοῦ ἐκρέοντος εἰς τὸν Λείγῃρα.

Ἀπέναντι ἡμῶν ὑψοῦντο ἕτεροι λόφοι, ἐγκλείον-
τες τὸν Loire εἰς στενὴν πεδιάδα. Ἐπρόκειτο λοιπὸν
εἰς αὐτὴν νὰ ρίψωμεν τοὺς Γάλλους, καὶ ἡμεῖς ἀ-
ταπυροβολοῦντες αὐτοὺς ἐκεῖ κεκλεισμένους, νὰ τοὺς
βιάσωμεν νὰ πικραδοθῶσιν, ἐπαναλαμβάνοντες τὸν
θρίαμβον τοῦ Σεδάν. Ἀλλ' ὁ στρατηγὸς τῶν Γάλλων
Chanzy ἦτον ἀνὴρ ἐπιτήδειος καὶ νοήμων, οὐδ' ἐνέ-

πιπτεν εὐκόλως εἰς τὴν παγίδα. Ἐπελθοῦσα δὲ καὶ ὁμίχλη τοὺς ἐβοήθησε νὰ μᾶς διαφύγωσιν.

Ἐν ᾧ δὲ περιεμένομεν τοὺς Γάλλους νὰ μᾶς ἐμπέσωσιν εἰς τὰ δίκτυα, ὁ συνταγματάρχης ἡμῶν ἐξήγει εἰς τὸν ταγματάρχην ἐμπεριστατωμένως καὶ μετὰ πολλῶν ὑψηλῶν θεωριῶν περὶ τακτικῆς τὴν στρατηγικὴν ἡμῶν θέσιν· ὁ δὲ ταγματάρχης, γέρων κοιλιόδουλος, γνωστὸς διὰ τὴν ἀγάπην του πρὸς νωποὺς ἰχθῦς, τὸν ἤκουσε μετὰ πολλῆς προσοχῆς, καὶ ἔπειτα εἶπε, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχων ἐστηλωμένους εἰς τὸν Loir· «Ἡξεύρετε, τί φρονῶ, Κύριε συνταγματάρχα; Φρονῶ ὅτι ὁ ποταμὸς ἐκεῖνος πρέπει νὰ ἔχῃ πέστροφας πολλάς.»

Μίαν τῶν μεγάλων δυσκολιῶν δι' ἡμᾶς κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐπέφερεν ὁ παγετὸς, ὅστις καθίστα τὰς ὁδοὺς τοσοῦτον ὀλισθηράς, ὥστε μᾶς ἦτον σχεδὸν ἀδύνατον νὰ μένωμεν ἐπὶ τῶν ἵππων, οἵτινες ἀνὰ πᾶν βῆμα ἔπιπτον δεξιῶς καὶ ἀριστερῶς, καὶ μετὰ πολλῶν ἀγώνων κατωρθοῦμεν μόνον νὰ τοὺς ἀνεγείρωμεν πάλιν.

Ἐν μέσῳ τοιούτων δυσχερειῶν τάξις ἦτον ἀδύνατον νὰ διατηρηθῇ εἰς τὴν κανονοστοιχίαν, ἥτις συνανεμίγνυτο μετ' ἄλλων κανονοστοιχιῶν, καὶ τὸ ἐν πυροβόλον προὔχῳρει ἐν ᾧ τὸ ἕτερον καθυστέρει, χωρὶς νὰ μᾶς ἦναι δυνατόν νὰ τρέξωμεν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἄλλο, διότι ἀρκετὰ πράγματα παρεῖχεν εἰς ἕκαστον ἡμῶν ἡ οἰκονομία τοῦ ἰδίου του ἵππου.

Οὕτως ὅτε ἐφθάνομεν τὸ ἑσπέρας εἰς τὰ κατα-

λύματα αἱ δυνάμεις ἡμῶν ἦσαν ἐντελῶς ἐξηντλημέ-
ναι, καὶ ἂν οἱ Γάλλοι ἐπήρχοντο τότε, δὲν θὰ ἐδυ-
νάμεθα κατ' οὐδένα τρόπον ν' ἀντισταθῶμεν ἐπὶ μα-
κρόν. Ἀλλὰ προφανὲς εἶναι ὅτι καὶ οἱ Γάλλοι εἶχον
τὰ ἴδια ἐμπόδια, καὶ ἔτι μεγαλήτερα, διότι οἱ ἵπποι
ἡμῶν ἦσαν καλήτεροι καὶ καρτερικώτεροι.

ΚΓ.

Μίαν δ' ἐκ τῶν ἡμερῶν τούτων, τὴν 11^{ην} Ἰανουα-
ρίου, ἐφθάσαμεν μετὰ μακρὰν καὶ λίαν ἐπίμοχθον
ὁδοιπορίαν εἰς μικρὸν χωρίον, καὶ διελθόντες δι' αὐ-
τοῦ, ἀνέβημεν εἰς ὑψηλὸν ἀγρὸν νὰ ἐναποθέσωμεν ἐ-
κεῖ τὰ πυροβόλα, καὶ νὰ ἐπιστρέψωμεν μετὰ τῶν
ἵππων πρὸς ἀνάπαυσιν εἰς τὸ χωρίον κατὰ τὸ σὺνη-
θες, ὅτε αἰφνης ταχὺς πυροβολισμὸς ἤρχισεν ἐμπρὸς
καὶ πολὺ πλησίον ἡμῶν.

Ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις προφανὲς ἦτον ὅτι δὲν
ἐδυνάμεθα νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸ χωρίον, καὶ τῷ
ὄντι μετ' οὐ πολὺ ἦλθεν ἡ διαταγὴ νὰ διανυκτερεύ-
σωμεν εἰς τὸ ὑπαιθρον, οἱ ἵπποι νὰ μείνωσι σταθερῶς
ἐζευγμένοι εἰς τὰ πυροβόλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι πάν-
τοτε ἔτοιμοι. Ἰδοὺ εὐχάριστος εἶδησις διὰ νύκτα τῆς
11^{ης} Ἰανουαρίου, ὅτε μάλιστα ἡ χιὼν δὲν εἶχε παύ-
σει πίπτουσα ἀπὸ τῆς πρωΐας. Ἀλλ' εἴμεθα ἤδη συν-
ηθισμένοι νὰ περνῶμεν τὸ ἥμισυ τοῦλάχιστον τῶν
νυκτῶν ἡμῶν κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον· ἔπειτα δὲ
καὶ ἡ γειτνίασις τοῦ πυροβολισμοῦ ἔδιδεν ἄλλην

